

כנענית. וכן שפחה, הרי היא אסורה בבן ישראל, ומותרת בעבד כנעני.

וכשנותן אדם שטר שחרור לעבדו, הרי הוא מפקיע את שני הקנינים; ואולם כשמפקיר אדם את עבדו, בזה נחלקו אמוראים, אם צריך עדיין גט שחרור כדי להפקיע את קנין האיסור, או שמא מתוך שפקע קנין הממון על ידי ההפקר, ממילא פקע גם קנין האיסור, וכפי שיתבאר.

ושמואל, לא מיבעיא דאשתעבודי לא משתעבד בה, ומשום שלאחר יאוש היה, כאמור, אלא אף גיטא דחירותא נמי לא אצרכה [אף לא הצריכה שמואל שטר שחרור ממנו] כדי להתירה בבן חורין; ואף שעיקר היאוש אינו מועיל אלא להפקיע את קנין הממון בלבד, מכל מקום פקע קנין האיסור מאליו! (8)

ומשום דשמואל לטעמיה [לשיטתו], דאמר שמואל:

המפקיר עבדו יבא לגמרי לחירות, ואינו צריך גט שחרור להפקיע מעליו את קנין האיסור ולהתירו בבת ישראל, והוא הדין לשפחה, ומשום שנאמר:

"וכל עבד איש מקנת כסף [ומלתה אותו אז

יאכל בן]", וכי אטו בא הכתוב — באומר "עבד איש" ולא אמר: "וכל עבד מקנת כסף" — לומר: "עבד איש" ולא עבד אשה!?

אלא בא הכתוב ללמדנו: דוקא עבד שיש לו רשות ממונית לרבו עליו [עבד של איש], הרי הוא קרוי "עבד", ונאסר בבת ישראל; אבל עבד שאין לו רשות לרבו עליו, אין הוא קרוי "עבד", והרי הוא כישראל בן חורין לכל דבר, והוא מותר בבת ישראל, ואסור בשפחה.

מעשה באמתיה דרבי אבא בר זוטרא, דאישתבאי [שפחתו של רבי אבא נשבתה], ופרקה ההוא תרמודאה לשום איתתא [פדאה גוי מהעיר תרמוד, על מנת לישאנה לאשה].

שלחו ליה — בני המקום לשם הביאו את השפחה — לדידיה [לרבי אבא בר זוטרא]:

אי יאות עבדת, שדר לה גיטא דחירותא! אם ברצונך לנהוג כיאות, שלח לה גט שחרור.

ותמהינן: היכי דמי?

אי דמצו פרקי לה [אם יכולים אנשי המקום לפדותה] מאותו גוי, ומסכים הוא שיפדוה,

יאוש היה, למה לא נשתעבד בה שמואל, כיון שהם קנו את השפחה מן השבאי עבורו? ואפשר, שמקח טעות הוא, שהם היו סבורים שלא נתייאש הימנה; או משום שהיה שמואל שונא מתנות.

8. וסובר שמואל כאביי, שלאחר יאוש אינו משתעבד לרבו הראשון, ודלא כרבא הסובר

סבורים שלפני יאוש היה, שמא ידעו שלאחר יאוש הוא, אלא שהם היו סבורים כרבא, שמחלוקת תנא קמא ורשב"ג הוא לאחר יאוש, ולכן תלו את הדבר במחלוקתם! וראה מה שכתב ב"תפארת יעקב" ד"ה שלחו ליה.

ב. יש לעיין, הרי מן הסתם לשם שפחות של שמואל פדאוה, [וכן דעת ה"קוני ראם", אך ראה מהרש"א ומהרש"ל], ואם כן לו יהא שלאחר